

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové právní věci žalobců: **a) S. K. A. S., b) nezl. E. A. H. E. A.,** zastoupený žalobcem a) jako zákonným zástupcem, **c) E. S. A. R.,** všichni zastoupeni Mgr. Faridem Alizey, advokátem se sídlem Stodolní 7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žalob proti rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 1. 2017, č. j. OAM-796/ZA-ZA14-HA11-2015, a č. j. OAM-793/ZA-ZA14-HA11-2015, v řízení o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2017, č. j. 62 Az 4/2017 – 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **s e o d m í t a j í** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 17. 5. 2017, č. j. 62 Az 4/2017 – 44, zamítl žaloby podané žalobci (dále jen „stěžovatelé“) proti rozhodnutím Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 18. 1. 2017, č. j. OAM-796/ZA-ZA14-HA11-2015, a č. j. OAM-793/ZA-ZA14-HA11-2015, kterými žalovaný rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelům podle § 12 až § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), přičemž jim byla udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu, a to na dobu 24 měsíců ode dne nabytí právní moci napadeného rozhodnutí.

[2] Proti tomuto rozsudku podali stěžovatelé v zákonné lhůtě kasační stížnosti z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasačních stížností, se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnosti svým významem podstatně přesahují vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musely by být podle citovaného ustanovení odmítnuty jako nepřijatelné.

[4] Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní

názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[5] O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost tedy bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[6] Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by měl Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost věcně projednat.

[7] Nejvyšší správní soud v daném případě konstatuje, že námitky týkající se porušení § 2, § 3, § 4 odst. 1, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), byly stěžovateli formulovány značně obecně. Ti v postupu žalovaného a krajského soudu shledávají mnohá pochybení, avšak konkrétně neuvádí, se kterými skutečnostmi obsaženými ve správním spisu se neměl žalovaný vypořádat, resp. v čem spatřují nedostatečné zjištění stavu věci, čím nevycházel žalovaný stěžovatelům vstříc, v čem spočívají nedostatky odůvodnění napadených rozhodnutí nebo s kterými tvrzeními se žalovaný opomněl zabývat. Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě žádné z takto namítaných vad neseznal. V této souvislosti je přitom třeba poukázat také na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně např. na rozsudek ze dne 22. 4. 2004, č. j. 6 Azs 22/2004 – 42, podle něhož *„musí žalobní (tj. i stížní) body obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které žalobce považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Žalobním bodem však není uvedení ustanovení správního řádu, které měl žalovaný porušit, je-li z hlediska skutkových důvodů jen obecně odkazováno na spisový materiál.“*

[8] Stěžovatelé poté v kasačních stížnostech již konkrétně namítli nesprávné vyloučení možnosti udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, a to v kontextu pokračující léčby stěžovatele b) na území České republiky, když ten trpí dětskou mozkovou obrnou, a dále z důvodu ozbrojeného konfliktu mezi jednotlivými kmeny v Libyi, který jim neumožňuje bezpečný návrat, jakož i následný život v této zemi.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu), a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území České republiky není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43, nebo usnesení ze dne 14. 7. 2017, č. j. 2 Azs 119/2017 - 39). K tomu lze odkázat též na usnesení ze dne 22. 7. 2014, č. j. 9 Azs 117/2014 – 93, ve kterém Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že „[d]le ustálené judikatury je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených počítá oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Zákon o azylu umožňuje udělení mezinárodní ochrany pouze ve výjimečných případech, kdy je žadatel ve své zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, či má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.“

[10] Nejvyšší správní soud pak v tomto ohledu upozorňuje zvláště na tvrzení stěžovatelů a) a c) plynoucí z jejich žádostí o udělení mezinárodní ochrany ze dne 14. 9. 2015 a z protokolů o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 14. 9. 2015, když tito k důvodům odjezdu ze země svého původu výslovně uvedli, že „20. 2. 2014 jsme odjeli (letecky do Řecka na řecké vízum) kvůli léčbě syna [tj. stěžovatel b)]. Snažili jsme se ho léčit v Libyi, ale kvalita léčby nebyla dobrá. Jiný důvod jsme neměli.“ Na území České republiky vstoupili dne 27. 2. 2014. Dále konstatovali, že se v Libyi v červenci 2014 rozhořel konflikt mezi kmeny, a proto se tam z bezpečnostních důvodů a ze strachu o život nemohou vrátit. Stěžovatel a) k tomu doplnil, že „[c]elou dobu jsme se snažili o legální pobyt v ČR. Myslel jsem si, že když budu studovat, můj pobyt bude moci být změněn, ale nepodařilo se to. Konzultoval jsem svůj případ s právníky a jako jediné řešení, jak tu zůstat, mi poradili požádat o azyl.“ Ze skutečností uvedených stěžovateli je tak nájisto zřejmé, že jediným důvodem vycestování ze země jejich původu byla léčba stěžovatele b). V daném případě tedy nevyšla najevo existence žádné z taxativně vymezených podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tedy pronásledování stěžovatelů ve státě původu za uplatňování politických práv a svobod nebo jejich odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství mají. Nutno uvést, že dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu „se důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu přednostně zjišťují ve vztahu k okolnostem, za nichž žadatel o mezinárodní ochranu zemi původu opustil. Skutečnosti, které nastanou později, hodnotí správní orgán při posuzování, zda jsou splněny důvody pro udělení doplňkové ochrany. Obdobně se Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 - 40, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 260/2004, nebo v rozsudku ze dne 9. 4. 2004, č. j. 7 Azs 64/2003 - 39, a v rozsudku ze dne 25. 5. 2005, č. j. 3 Azs 272/2004 - 67, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1288/2007.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2011, č. j. 4 Azs 7/2011 - 117). Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že je důsledně třeba rozlišovat mezi azylem podle § 12 písm. b) zákona o azylu a doplňkovou ochranou ve smyslu § 14a zákona o azylu. Azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu lze totiž udělit pouze tehdy, pokud existuje příčinná souvislost mezi pronásledováním (resp. odůvodněným strachem z pronásledování) ve vztahu k okolnostem, za nichž žadatel o mezinárodní ochranu zemi původu opustil, a jedním z taxativně uvedených důvodů

pronásledování, což v daném případě nebylo naplněno (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu 19. 3. 2008, č. j. 2 Azs 103/2007 - 83).

[11] Nejvyšší správní soud tak v kontextu „kmenové války“, která propukla na území Libye až po odchodu stěžovatelů ze země (přičemž je tento ozbrojený konflikt nepochybně potvrzen zprávami a informacemi o stavu Libye), hodnotí postup žalovaného, jenž s ohledem na okolnosti dané věci udělil stěžovatelům doplňkovou ochranu ve smyslu § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců, jako zcela zákonný a souladný se shora citovanou konstantní judikaturou. Žalovaný se totiž nepochybně vývojem situace v zemi původu poté, kdy ji stěžovatelé opustili, důkladně zabýval právě při hodnocení, zda jsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany. Stěžovatelé tudíž nebyli v tomto ohledu nijak zkráceni na svých právech. Krajský soud poté, byť se stručným odůvodněním, přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu všech žalobních námitek a posuzoval relevanci stěžovateli uváděných skutečností s ohledem na kritéria pro udělení mezinárodní ochrany. Napadené rozhodnutí podle Nejvyššího správního soudu vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu v návaznosti na tvrzení stěžovatelů ve správním řízení. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný vypořádal všechny azylově významné důvody ve vztahu ke všem ustanovením zákona o azylu upravujícím možnosti a podmínky udělení mezinárodní ochrany. Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud v této souvislosti vyhodnotil rozsudek krajského soudu jako přezkoumatelný, což lze najisto konstatovat i ve vztahu k napadenému rozhodnutí.

[12] I otázkami obdobnými té, k níž směřovala námitka stěžovatelů týkající se nutnosti léčby stěžovatele b) na území České republiky, se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Ve svých dřívějších rozhodnutích opakovaně vyslovil (např. v rozsudku ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 – 68, ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69, nebo v usnesení ze dne 24. 5. 2017, č. j. 2 Azs 59/2017 – 27), že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších (zcela výjimečných) okolností nemůže založit důvod pro udělení azylu. V nyní projednávané věci přitom vyplynulo, že stěžovatelé do České republiky přicestovali právě z důvodu vyšší kvality poskytované zdravotní péče pro pacienty trpící dětskou mozkovou obrnou. U stěžovatele b) se zejména jednalo o vyšší standard léčby rehabilitační. Z uvedených skutečností a zjištění je tedy zřejmé, že stěžovatel b) v důsledku svého onemocnění není v bezprostředním ohrožení života, a ač si je Nejvyšší správní soud vědom komplikací, které s sebou jeho diagnóza nese, a tyto nijak nezlehčuje, ve světle výše uvedené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu nelze uvažovat o udělení azylu pouze z důvodu nižší úrovně zdravotní péče v zemi původu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2011, č. j. 4 Azs 7/2011 - 117).

[13] Co se týče humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud upozorňuje na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tedy otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště

pokračování

těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“ (viz usnesení ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Azs 15/2011 - 77). O žádnou takovou ani obdobnou situaci se však v případě stěžovatelů zjevně nejedná. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatelů, přihlédl k jejich věku a zdravotnímu stavu, přičemž se zvláště zabýval zdravotním stavem stěžovatele b), a dospěl k závěru, že v řešené věci nejsou dány důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Nejvyšší správní soud pak s ohledem na okolnosti projednávaného případu a shora citované důvody pro udělení humanitárního azylu uzavírá, že v této souvislosti nespátřuje žádná pochybení.

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na tvrzení stěžovatelů uvedená v kasačních stížnostech a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasačních stížností k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnosti svým významem podstatně nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelů.

[15] Proto Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnosti stěžovatelů jako nepřijatelné, a z tohoto důvodu je odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[16] Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu